

הוא אמר את המילה מקור כמו אריק שרון, עם הא נאמצע. אפשר להקיש על המילה הזאת באמצע, ולשמע את הטון החלול. מקהור. ואת כרמלה מנשה הוא דווקא אהב. אולי יותר מכל הכתבים הצבאיים, שניד עשר, שעשו לו חיים קשים, וכמה מהם ניתקו מגע בתקופת מוסימיות.

הדיווחים שלנו תמיד לאקוניים, ולעולם אין זכר. לעולם. תמיד רק העובדות היבשות.
● כולו? אני, אפריים לפיד פוטר את כפות ידיו הקטנות, מעביר אותן על שערו הכסוף ועל ניצני קרחת, הנבלמת ככוחהרצון, מעולם לא אמרתי שאנחנו אומרים את כל האמת. אנחנו אומרים את האמת, רק את האמת, אבל לא תמיד אנחנו אומרים את כולה.
● רק עובדות יבשות? כן.
● אבל גם העובדות האלה מוס?

מופרת ביכולת המניפולטיבית שלו. זה הכל. והוא גם אומר קמפיין בקוף גולה. תבין, אפריים לוקח אותי אל המסלול שמתחיל תמיד באירוע, ונגמר בהודעת דובר, אין שני ערוצי דיווח. אני מקבל בדיוק את אותה האינפורמציה שהמטכ"ל מקבל.
● אולי המצב יותר המור מושג? ראה בהתחלה. אולי גם הרמטכ"ל מקבל מהשטח אינפורמציה שעוד תה ברך, ומחליט לפיה.
אני מבין למה שאתה רומז. אבל זה בתנאי שאתה יכול להוכיח שהיה כאן דיווח כזה, ואני ראתי הרבה מאוד רשומות.
● התחקיר הצהילי הוא כלי יעיל מאוד לחשיפת האמת.
כשמדובר על חלל מכותותינו, אני מודה שהתחקיר הוא הרבה הרבה יותר עמוק. וכשמדובר על עשרות, או על שמות מקומיים שנהרגו בשבוע, אינפורמציה לעשות את זה באותה היסודיות, פעם, בהתחלה, היו

כיישים להגיד שהם משתמשים בשירותי דובר מישרד-האוצר. לדעתו זה חלק מתופעת האלימות והכאסה, שמאיינת את העיתונות. אני קובע בוודאות שיש הסתייעות איריה, שאני, אולי בגלל יחצנות נמוכה בהתנהגות שלי, לא מבליט אותה. דובר אחר במקומי, כבר היית רואה אותו בכרטיס, בפאבים ובפתיחות — אבל אני לא כזה. זה גם לא מעניין אותי. גדולתו של דובר, זה כמו אצל טבח במיסעדה. מה שמועד למיכחן זה האוכל, לא הטבח. לי לא יכולים לספר על מידת ההסתייעות של הכתבים הצבאיים בדובר צה"ל. וגם כשהם יגידו לך משהו אחר, זה מטעמים אחרים.
● כולל כתבי-הידוע? עם כתבי-החזק יש לנו בעייה. מיספר מצומצם של כתבי-חזק נמצא איתנו בקשר, אבל יש כאלו 250 כתבי-חזק קבועים, ועוד כמה מאות מדומים. כתב כזה מגיע בקלות לראיון עם שרה-החזק, עם שרה-היטחון ועם

שעושה שיחת-נפש עם עמרם מיצנע, ובכלל, זה נושא כלי-כך רגיש, ובמיוחד בימים אלה שבהם אחריות, היועץ, הולך להעמיד דין עיתונאי המסרב למסור את מקורות-המידע שלו. אבל דובר צה"ל, שלא הולך לבריס ולפאבים, ומשתתף בשיבות המטכ"ל בתור חבר מן המניין, אולי באמת לא יכול לדעת על המידע ההכרחי כלי-כך, בין הכתבים הצבאיים ובין האלופים, שלא רוצים לספר לו.
● למה אתה מצנזר את כלי-התיקשורת הצבאיים? זה מצחיק, כי האינפורמציה מגיעה לחיילים דרך כלי-התיקשורת האזרחיים. קוראים לזה לדבר, לא?
נכון. דיברור. תשמע טוב מאוד: אני מאוד גאה בדיברור. עד לפני חצי שנה, השבועון בסחנה היה נתון לאישור מוקדם של ראש אכ"א, קצין-היגוד ראשי והדובר. היו תקופות שגם הרמטכ"ל היה צריך לאשר את הגליון. ואני אומר לך שהדיברור שלי היה הכי

אפריים עוזב את הצבא

רות משהו. יש, למשל, לקסיקון של דובר-צה"ל.
כזה?
כן. מי נהרג, למשל? משתתפי-העיר? לא בריוק. אדם הנחשד על-ידי המקר מיים בשיח-פעולה?
וערבי משכב?
מקומי.
● ויהודי מאריאל זה יהודי מקר? מי? מתנחל?
מה פתאום. מתיישב?
האוכלוסיה, אני מבין מהדובר ה-16 — רק שלושה יותר במנינים מהמטכ"ל שאתם שירתו — מתחלקת, מעבר לקו הירוק, למקומיים, מתיישבים וכוחות-הביסחון. אני תמה, אם קיים לקסיקון כזה.
מה פתאום, לפיד מסביר לי, את ההודעות מנכסים הקצינים שלנו. הנה, הוא שולף הודעה מתוך התיק, שמונע על שולחן הקפה הקטן פנינת הלישכה הצנועה שלו, היום בשעות-הבוקר נורו יריות לעבר רכב, השיד לעיריית עזה. כתוצאה מהירי נהרג ראוק חסן ג'נריר. נפצע קשה רמדאן יונס עוואד, או למשל, לבית-החולים ושלמה באסקלון הגיע פאיי חמיד לידאווי, בן 30, תושב רפיה, פצוע קשה. צה"ל בודק את נסיבות הפציעה"

עושים על כל מיקרה תחקיר-אלוף. היום לא. היום התחקיר מבוצע על-ידי מפקד המרחב, ובמיקרים יוצא-דופן על-ידי מפקד-האוגדה. אבל הכל מרווח לאלוף. זה כמו כל דבר בחיים, לפיד מסביר את החיים, כאשר דבר קורה הרבה, ההתייחסות אליו נעשית בהתאם. ככה זה.
● אולי מפקדי-המרחבים עושים את התחקירים על-ידי נטיות-לב?
שהייה כלי-כך ארוכה, בפרט בתפקידים של מפקדי-מרחבים, לעומת מה שהיה בעבר, כמוכן שמייצרת אנשים שיש להם גם תפיסה אמוציונלית לתפקיד. אבל לא שמעתי מאף אחד טענה שמישהו הביא לידי ביטוי איזו עמדה אישית או פוליטית לתפקיד שלו.
● לא נוצר נתק בינך לבין חלק מהכתבים הצבאיים?
לדעתי אתה מעורבן לשנת 1985. אם דובר עם הכתבים הצבאיים של היום, רדיו, טלוויזיה, עיתוני-הבוקר, עיתוני-הערב — לכולן.

ראש-המשלה, וכאשר הוא מגיע אלי ורוצה לראיין אותך, מה שנראה לו מובן מאליו, אז אני לא נותן לו אלוף.
● למה?
פעמיים: פעם אחת בגלל שאנחנו לא רוצים שהאלופים יופיעו כלי-כך הרבה בתיק שורת, ופעם שנייה בגלל שהאלופים באמת עמוסים.
● אהוד ברק הופיע לפני זמן קצר בכתבת-יחזק. באריכות רבה.
לפני חודש היה מיחזור של מסיבת-עיתור נאים מלפני שנה. זה היה שימוש לרעה, מיד זור.
● לא קרה שאלוף הופיע בלי אישור-שליך?
לא. אין דבר כזה.
● שיחת-ירקע?
תשמע טוב. כל ראיון או שיחת-ירקע שנערכים במישרד צבאי נעשים לפי אישור. אין לי שום הרגשה שנעשים דברים מתחת לשולחן.

ליברלי. לפני חצי שנה, לשיכחו של ראש-אכ"א הקודם, הוחלט שיש רק רשות-אישור אחת, וזה אני. עכשיו, מה זה דובר-צה"ל לצורך העניין הוזה כשאתה כותב כתבה, העורך ראשי יכול להגיד לך מה כן ומה לא? אז גם בצבא. זה עיתון של הצבא, ואני הוא העורך הראשי.
● ל"במחנה" למשל, יש עורך. קוראים לו יצחק מוצניק.
מי אמר שהעורך הראשי צריך להיגמר ברמת סגן-אלוף?
● זה המיקצוץ שלו.
איהו. המיקצוץ זה המיקצוץ שלו זה המיקצוץ שלו כמו שזה המיקצוץ שלי. הוא נולד עם זה?
● יש לו מינוי של עורך.
איהו. מינוי לי יש מינוי של יושב-ראש מועצת-מנהלים. מה קבע הצבא? שמעל בסחנה ומעל גלי צה"ל תהיה סמכות מאשרת, כמעט מועצת-המנהלים. אני אומר במרכאות, במועצת-המנהלים.
● מועצת-מנהלים נורמלית ממה נה או מספרת. זהו השימוש היחיד בכוח שלה. היא לא מתעסקת בנייהול שוטף.
אני אומר לך בגאווה, שכל התוספת שלי, בשיקול-דעת בנייהול השוטף, היא רק לטובת העיתון. וכל קשקשן שידבר איתי, זו פשוט קשקשנות. אתם, הוא עובר כדרך אנשי-הצבא לדבר איתי בגוף רבים, לא יודעים מה לא מאושר, אתם לא יודעים לכמה ידיעות אני משמש אור אדום, ומונע מהעיתון לדרת מהבנקט באופן מוחלט, כי סמל פלוגי, שהיה ביחידה, וראה או שמע משהו, ואף אחד חזק ממני לא ראה את הידיעה הזאת — אז אני עוצר את זה, ואומר, חברים, שימו לב, כאן צריך לבודק את זה וזה, ותגישו את הידיעה מחדש בשבוע הבא, כי כאן חסרים פרטים. זה כל מה שאני עושה. וכל מי שחרד לחופש העיתונות פשוט לא יודע מה הוא מדבר. מה הקטע? הרי כשאני קורא את החומר, אני לפעמים מתפלץ מצחוק, ומתקן, ותאמין לי, הם גאים בפיד-בק שאני נותן להם. אבל אחר כך, ברחוב, הם דיברו אחרת. שוב פעם, זה בגלל הבד-טון. אני עושה שרות טוב, ואני גאה מאוד.
● הרמטכ"ל מתעסק עם זה?
לא. הוא מתעסק עם נושאי-התיקשורת בכל מה שנוגע לסמכותו, שזה אישור ראיון אלוף ומעלה, והוא מתעניין. הוא בהחלט מתעניין. המישיפט הצבאי, עם ה-אלוף (המשך בעמוד 24)

כל קשקשן שידבר איתי, זו פשוט קשקשנות... זה חלק מתורפעת האלימות והכאסה, שמאפיינת את העיתונות. דובר אחר במקום היה נראה בפאבים...

● גם, דובר? גם, על המשמרה?
דובר אין היום כתב צבאי.
● חודשיים אין שם כתב צבאי.
לא משגת 1985.
נסדר, אם הגברת זלינגר היא המודד היחיד לכתבים הצבאיים...
אני חוזר מהמילה נתק. האם הכתבים הצבאיים לא מעדיפים להסתמך על מקורות אחרים, בכל שזה רק ניתק?
אני אגיד לך מה שקורה אצל הכתבים הצבאיים. מתיישבים להגיד שמסתייעים בדובר-צה"ל. זה לא בן-טון. אבל זה לא רק כתבים צבאיים. גם כתבים כלכליים מת-